

TREF MAGAZINE

Nummer 18 Jaargang 2

mensen van om de hoek

PETER

Peter: collega's hebben lange dagen, ik heb een lange vrachtwagen
Astrid: veel mensen zijn geprogrammeerd. Ze komen niet tot enige geluksbeleving
Djono: Nederland is ongelofelijk schoon. Jullie leven blijkbaar zeer gedisciplineerd
Truus: iedereen denkt dat zijn religie de ware is. Dus dan klopt er iets niet

TREF

MAGAZINE *over mensen van om de hoek*

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, van de wereld of van het leven geboren en iedereen maakt er op z'n eigen manier toch iets unieks van. In het maandblad TREF tref je de persoonlijke verhalen van mensen van om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, en wat hun dromen en passies zijn. Alles kan in TREF. Het tijdschrift biedt inzicht in de beweegredenen van onze burens en wil hierdoor het wederzijds begrip in de samenleving versterken.

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavliinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

Aan deze TREF werkten mee:

Mathilde van Hulzen, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong en anderen.

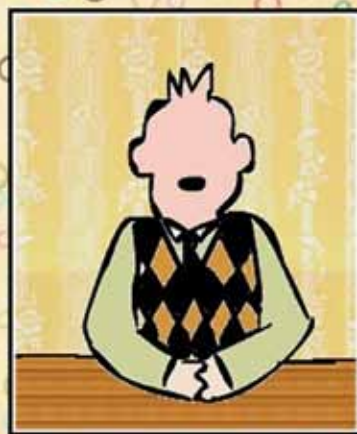
Abonneren, adverteren, doneren, sponsoren

TREF is gratis. Kijk voor de TREFpunten op TREFmagazine.nl. Een abonnement is mogelijk, je betaalt alleen de verzend- en administratiekosten: € 35,00 per jaar. Maak het betreffende bedrag over op bankrekeningnr. 656 003 413 t.n.v. Marijke Mosterman Journalistieke Producties onder vermelding van naam en adres, en je ontvangt TREF per omgaande. TREF verschijnt 11 keer per jaar. Adverteren, sponsoren en doneren is natuurlijk altijd mogelijk. Bel of mail en ontdek de mogelijkheden!

TREF uit? Gooi 'm niet weg. Spaar 'm, bewaar 'm of geef 'm door!

MAGAZINE

WANLIJNER

Wie eenmaal van de trap is gedonderd, heeft meer respect voor de zwaartekracht

Zeur & Zanik *kijken ook eens een muziekdocumentaire*

Goh!

Nooit geweten dat Bach cellulitis had.

Cellulitis? Cellosuites!

zeurenzanik.nl

DJONO

TRUUS

ASTRID

PETER

EN VERDER...

Amsterdam Outsider Art	10
Door het oog van TREF	15
Janneke's belevenissen	20
De Terechte Kronkel	21
Jenny's bespiegelingen	26
(On)gehoord	26
Mathilde's Recept	27
Puntenslijper	28

ASTRID

‘Je hebt altijd een

KEUZE’

‘Sinds ik in mijn pipowagen woon, heb ik het gevoel dat ik thuis ben gekomen. De natuurlijke omgeving, de mensen om mij heen, de rust die ik in mijzelf vind, alles is op zijn plaats gevallen en dat geeft een enorm voldaan en gelukkig gevoel.’

An het woord is Astrid Leferink (1960), trainer/docent/psychosociaal therapeut, zoals ze zichzelf op haar website noemt (eeninnerlijkereis.nl). Een site waar je terecht kunt voor trainingen en cursussen die je helpen om te ontdekken wie jezelf bent en hoe je misschien gelukkiger kunt worden.

In de knus ingerichte pipowagen, van bijna alle gemakken voorzien, vertelt Astrid enthousiast over de nieuwe fase in haar leven die haar heeft gebracht naar het grote erf van een boerderij op het Drentse platteland. Op haar schouder zit Pimmetje, een phirura perlata perlata, een kruising tussen een parkiet en een papegaai, met de intelligentie, zo verzekert Astrid, van een kleuter.

‘Veel mensen zijn geprogrammeerd, hun leven ligt vast langs gebaande wegen, men doet mee met de ratrace die het leven is en komt niet toe aan enige vorm van geluksbeleving. Overspanning of burn-out zijn vaak het gevolg. En ik kan ze helpen’, voegt ze daar vol warmte aan toe. ‘Voordat je aan enig geluksgevoel toekomt moet je eerst bereid zijn naar jezelf te kijken, je bewust worden van je overtuigingen, verdriet toelaten dat je altijd verstopt hebt. Je hebt altijd een keuze. Veel mensen doen dingen die ze eigenlijk niet willen. Uit eigen ervaring kan ik putten als ik zeg dat ik -mijn eigen innerlijke reis- maak, dat ik keuzes heb gemaakt die ervoor gezorgd hebben dat ik nu kan zeggen dat ik gelukkig ben. Ik sta inmiddels met beide benen in mijn wereld.’

Kanteljaar

'Ik heb geen gemakkelijke jeugd gehad, laat ik het daar maar op houden. Mijn ouders zijn schatten van mensen, mijn vader heeft zelfs het bordje met de naam van de pipowagen gemaakt (whijf'nkot), maar zij waren ook kinderen van hun tijd. Ze leven gelukkig nog, daar ben ik heel blij om.

Toen ik 32 was werd ik mij bewust van mijn paranormale begaafdheden, ik had die altijd weggestopt, maar nu liet ik ze toe. Het gevolg was een crisis met de wereld en mijzelf, want wie was ik nu en wat wilde ik met mijn leven? Ik ontdekte dat ik als kind, wat zeg ik, als baby aan uittredingen deed. Ik weet bijna zeker dat mijn herinneringen teruggaan naar de tijd vóór mijn geboorte. Op mijn 32ste, je zou dat een kanteljaar kunnen noemen, kwamen al die zaken boven en ging ik daarmee aan het werk. Ik zag een piepkleine advertentie over een opleiding tot heks en die heb ik gevolgd want dat sloot naadloos aan bij mijn oergevoel. Heksen zijn mensen die leven met de natuur en de elementen water, aarde, vuur, lucht en ether. De maan heeft een enorme invloed op het leven op Moeder Aarde, heksen ervaren dat sterker dan veel andere mensen. Ik ontdekte dat tijd niet lineair is maar circulair, dat wil zeggen dat verleden, heden en toekomst zich samenballen in een eeuwige Nu. Eigenlijk zijn heksen gewone mensen, alleen hebben zij een extra antenne voor de wereld om hen heen. Maar iedereen heeft het in zich, alleen laten we het vaak niet toe, of durven we het niet toe te laten. Het past niet in onze geprogrammeerde levensstijl die het ons ook moeilijk maakt echt gelukkig te zijn.'

Zwerftocht door het leven

'Ik heb veel gewerkt in mijn leven en met veel verschillende mensen. Ik ben directeur geweest van een basisschool, heb les gegeven aan kinderen van groep 1 tot en met 8, daarna heb ik

in het vormingswerk gezeten, als docent gewerkt in het MBO en HBO. Ik mag wel zeggen dat ik het hele scala aan leerlingen en studenten gekend heb. Dat lesgeven vond ik prachtig maar alle administratieve rompslomp er omheen, daar had ik een vreselijke hekel aan. Daarom moest ik uiteindelijk ook een andere weg kiezen, ook deel van "mijn innerlijke reis". Als je eerlijk naar jezelf bent, positief in het leven staat, dan komen de goede dingen op je pad, daar ben ik van overtuigd. Maar het is moeilijk dat allemaal in je eentje voor elkaar te boksen, daarom geef ik via mijn trainingen en cursussen de mensen graag een steuntje in de rug. Iedereen kan het! Ik heb voor mijn cursisten een werkboek gemaakt met oefeningen die je voor de rest van je leven kunt gebruiken, ze houden je op het spoor van je zoektocht naar geluk.'

Droom

'Ik ben zeer begaan met het onderwijs, daarom heb ik in samenwerking met het HBO in het kader van de master-opleiding pedagogiek een onderWIJS meerdaagse opgezet waarbij volwassen studenten van deze opleiding tijd en ruimte krijgen om aandacht te geven aan datgene waarvoor ze leren, namelijk echt omgaan met de kinderen / jongeren die aan hen worden toevertrouwd. Wie is dat kind, wat drijft hem, hoe kan ik hem benaderen en hoe kan ik hierin goed bij mezelf blijven?, dat zijn vragen die ik graag beantwoord wil zien. Maar daarvoor moet je bereid zijn eerst naar jezelf te kijken.'

'In de ruimte van mijn pipowagen vind ik de rust en de ruimte die ik als mens nodig heb. Ik droom niet, maar ik merk dat ik nu mijn droom leef. Elke dag probeer ik die droom verder uit te kristalliseren en te verdiepen. Misschien ga ik met mijn wagen nog eens op reis de wijde wereld in, maar dan moet ik wel eerst een trekker aanschaffen, voor een paard is hij toch echt te zwaar.'

‘Mensen kunnen alles,
als ze het
er maar van inzien...’

NUT

Mathilde van Hulzen

In Indonesië werkt hij bij de Wereldbank aan een project om arme dorpsgemeenschappen te helpen aan zuiver drinkwater en sanitaire voorzieningen. Tijdens zijn eerste bezoek aan Europa valt Djono (42) van de ene verbazing in de andere. ‘Nederland is ongelooflijk schoon en groen. Jullie leven blijkbaar erg gedisciplineerd.’

Een autorit over de Nederlandse snelweg is al een hele ervaring voor iemand die nog nooit buiten Azië is geweest. ‘In de meeste auto’s zit maar één persoon en toch kun je hier 120 kilometer per uur rijden’, stelt Djono verwonderd vast met zijn zachte, zangerige tongval (Indonesiërs hebben meestal één naam: geen voor- en achternaam). ‘Als ik in Jakarta naar mijn werk ga, deel ik een busje met twaalf mensen en doe ik bijna twee uur over 35 kilometer. Het verkeer staat permanent in de file.’

Waarom ben je naar Nederland gekomen?

‘Ik bezoek mijn oudere zus. Ze is tien jaar geleden met een Nederlander getrouwd. Maar tot nu toe had ik nog niet genoeg geld om hierheen te komen. Daarom ben ik ook alleen op reis, mijn vrouw en twee kinderen van vijf en zeven jaar zijn in Jakarta gebleven. Misschien kunnen ze over een paar jaar mee.’

Wat waren je verwachtingen?

‘Ik was bang voor de kou, maar dat valt mee. Op mijn kantoor staat altijd de airco aan, dus ik ben gewend aan 20 graden. In Jakarta is het buiten meestal 30 graden en de luchtvochtigheid is heel hoog. Twee keer per dag was ik mezelf en verschoon mijn kleding en dan nog ruiken mijn kleren al snel niet meer fris. Hier hoef ik maar één keer per dag onder de douche en mijn shirt kan eigenlijk best nog een dagje mee.’

Hoe lang blijf je hier?

‘Bijna twee weken. Ik wil graag veel zien en leren. Hoe jullie leven en vooral over jullie watermanagement: dijken, polders, riolering en drinkwatervoorziening.’

Hoezo?

‘Mijn werk bij de Wereldbank richt zich daar ook op. Mijn project heet ‘Drinkwater en sanitaire voorzieningen voor arme dorpsgemeenschappen’. Veel mensen in Indonesië hebben nog steeds geen toegang tot schoon drinkwater en ze hebben ook geen fatsoenlijke toiletten. Dat is slecht voor hun gezondheid, maar ook voor de economie en het milieu. Vrouwen die uren kwijt zijn aan het halen van drinkwater, kunnen die tijd niet besteden aan werk dat geld oplevert. Door het ondoordacht slaan van waterputten wordt de grondwaterstand verlaagd en het milieu bedreigd.’

Hoe zorgen jullie voor verbetering?

‘Door de mensen bewust te maken. Ze gaan vaak overal naar het toilet: in de rivier, in de tuin, in het bos. Handen wassen, daar hebben ze nog nooit van gehoord. Onze medewerker gaat dus naar al die kleine dorpjes en vertelt ze daarover. Zo haalt hij een haar door de poep, doet die haar in de thee en biedt dan de bevolking een kopje thee aan. Dat vindt iedereen natuurlijk heel vies. Dan legt hij uit: “Elke keer als u thee drinkt, zit die haar

in uw thee. Want u gaat naar het toilet in de rivier en dan drinkt u daarna thee die u zet met water uit de rivier. Dus dat is net zoals de thee met deze haar erin.” Dat snappen ze meestal wel. Daarna bezoekt hij elk huishouden en vraagt wanneer de mensen gaan sparen voor een toilet en wanneer ze de wc gaan bouwen.’

‘Voor het drinkwater geldt hetzelfde. Eerst maken we mensen bewust van de noodzaak om schoon water te gebruiken, dan stimuleren wij ze om te sparen voor de benodigde technische installaties en dan adviseren we bij de aanleg en het dagelijkse gebruik en onderhoud.’ ‘Ook overtuigen we de mensen van het belang om maandelijks een bedrag opzij te leggen of te betalen, voor onderhoud en reparaties. Als het water uit een bron uit de heuvels komt, begrijpen ze dat vaak niet. Dat water komt toch van de goden, dat is toch gratis? Maar als het water uit de bodem wordt opgepompt, is daarvoor elektriciteit nodig. Die moet dan ook worden aangelegd. Daar willen mensen vaak wel voor betalen, want dan hebben ze ’s avonds en ’s nachts licht.’

Waarom geven jullie die mensen niet gewoon een wc?

‘Dat werkt niet. De dorpingen vragen daar wel om, maar als ze de spullen krijgen, doen ze er vervolgens niets mee. Dan staat zo’n wc-pot gewoon in de schuur of op de logeerkamer te verstoffen. Want dan weten ze niet hoe ze ermee om moeten gaan. Die fout hebben veel hulporganisaties al gemaakt.’

‘Het is vaak ook geen direct geldprobleem. Iets rijkere dorpingen kopen bijvoorbeeld een dure, grote tv, maar ze hebben geen fatsoenlijk toilet omdat ze niet weten hoe belangrijk dat is. Mensen kunnen alles zelf doen, als ze het nut er maar van inzien. Soms zijn ze al een heel eind en hoeven we ze alleen maar op weg te helpen.’

‘Het nadeel is dat deze methode veel tijd kost. Maar uiteindelijk bereiken we meer en blijvende verbeteringen. Elke keer komen we collectief een stapje hoger op de ontwikkelingsladder.’

Hoe lang loopt dit project nog?

‘In ieder geval tot 2017. Misschien wordt het daarna verlengd. Daar hoop ik wel op, want ik vind het een heel interessant project. Een paar keer per jaar bezoek ik zelf ook de dorpen. Zo kom ik overal in Indonesië en ontmoet allerlei mensen uit verschillende culturen. Ik vind het leuk om te praten met de dorpingen, met de mannen, de vrouwen en soms met de kinderen. We praten over hun leven en over hun leefomstandigheden. Dat is altijd heel leuk en grappig, er wordt veel gelachen. En het is mooi om andere mensen iets te leren.’

‘Soms beleef ik spannende avonturen als ik helemaal de jungle in moet om een geschikte waterbron te zoeken. Soms zie ik slangen, gevaarlijk maar wel mooi. Op Atjeh had ik een keer geen water of eten bij me en mijn twee vrienden ieder maar één banaan. Bleek dat die bron vijftien kilometer verderop lag en we uren moesten

lopen. Gelukkig ging het helemaal goed, het was een prachtige tocht.'

'Of ik reis uren per boot om bij een afgelegen dorp te komen. Voor de medewerkers ter plaatse is het ook vaak moeilijk werk, waarvoor ze beslist geen wereldsalaris verdienen. Maar het is heel bevredigend om op deze manier echt iets voor arme mensen te kunnen doen. Je ziet dat ze een beter leven krijgen door onze inspanningen.'

Wat zou je nog willen veranderen?

'Zorgen voor meer continuïteit door niet meer per dorp maar per district te werken. Dan kunnen we individuele dorpen langer begeleiden. En de financiering gaan we nu berekenen op basis van de kosten per inwoner, in plaats van hetzelfde bedrag voor elk dorp. Want het geld gaat altijd op, ook als er eigenlijk minder nodig is.'

Wat werkt er al goed?

'Onze websites worldbank.org/en/country/indonesia en worldbank.org/en/results/2013/04/04/indonesia-expanding-access-to-clean-water-for-the-poor! Daarmee kan ik de voortgang in alle dorpen in de gaten houden, dat zijn er nu al bijna zeventuizend. En mensen kunnen onder andere via de website klagen over corruptie en fraude. Dat maakt het makkelijker voor ons om in te grijpen.'

Is water voor jou persoonlijk ook een probleem?

'Mijn huis ligt vlak bij een rivier en we hebben steeds zwaardere overstromingen omdat de gemeente de rivier niet goed laat uitbaggeren. Het liefst zouden we ons huis verkopen en hoger gaan wonen. Maar ja, vanwege de locatie wordt het huis steeds minder waard. Verkopen is nu heel moeilijk. Zoals altijd zal het wel lang duren voordat het is opgelost.'

Hoe komt dat?

'Te veel Indonesiërs hebben te weinig opleiding. Het aantal auto's is gigantisch gestegen, maar de wegen zijn nog precies hetzelfde en ze worden slecht onderhouden. De overheid grijpt te weinig in omdat de politieke partijen onderling alleen maar ruzie maken. Goede leiders krijgen geen kans. Nog een probleem: religie. Niet alleen tussen verschillende geloven, ook bij moslims onderling. Mensen winden zich enorm op over kleinigheden, iedereen bemoeit zich ermee en dan loopt het gigantisch uit de hand. De politie staat vaak machteloos. Echt een gekkenhuis.'

Wat heb je tot nu toe in Nederland gezien?

'Onder andere de Deltawerken en de molens bij Kinderdijk. Dat vond ik fascinerend. Het lastige is dat de technieken die jullie hier gebruiken vaak te duur en onderhoudsgevoelig zijn voor Indonesië. Je ziet aan alles dat de Nederlandse overheid veel krachtiger is en meer geld heeft.'

Wat viel je nog meer op?

'Dat je bijna niemand op straat ziet! Behalve dan in Amsterdam, daar was het wel wat drukker met mensen en verkeer.'

Je ziet hier ook niemand die je tegen betaling even helpt met parkeren of oversteken bij een druk kruispunt. In Nederland doet één persoon met behulp van apparatuur het werk van velen en verdient daar goed mee. Maar Indonesië telt zoveel mensen. In Jakarta wonen er al twaalf miljoen... Zonder die kleine, ogenschijnlijk onnodige baantjes, zouden velen helemaal niets verdienen.'

Wat vind je van het klimaat?

'Oh, veel makkelijker. Spullen gaan hier duidelijk langer mee. Als wij ons huis niet elke dag grondig schoonmaken, wordt het ontzettend vies. Hier stofzuig je een keer per week en het ziet er nog best goed uit.'

'Sowieso is het hier ongelofelijk schoon. De straten, maar ook de lucht. Mijn vrouw brengt de kinderen met de brommer naar school. Het is twee kilometer verderop, maar de weg is te slecht en gevaarlijk om te lopen of te fietsen. En de kinderen moeten mondkapjes op, want zelfs na dat kleine stukje ben je al bedekt met zwart roet. Hier is iedereen zo gedisciplineerd, mensen gooien hun afval netjes weg. Alles wordt gescheiden en hergebruikt! Ik heb al veel foto's genomen van jullie recyclingstelsel.'

'En al dat groene gras hier! Dat zie je bij ons nergens. Je ziet rijst, graan, allerlei landbouw. Maar nooit gras!'

'Je ziet hier ook overal oude mensen fietsen en wandelen. Bij ons zijn oude mensen alleen in de dorpen nog actief, dan zijn ze landbouwer of zo. Maar in de steden zitten oude mensen thuis, beetje de Koran lezen, naar de moskee gaan, op de dood te wachten. Dat is niet best.'

Wat heeft Indonesië nodig om zich verder te ontwikkelen?

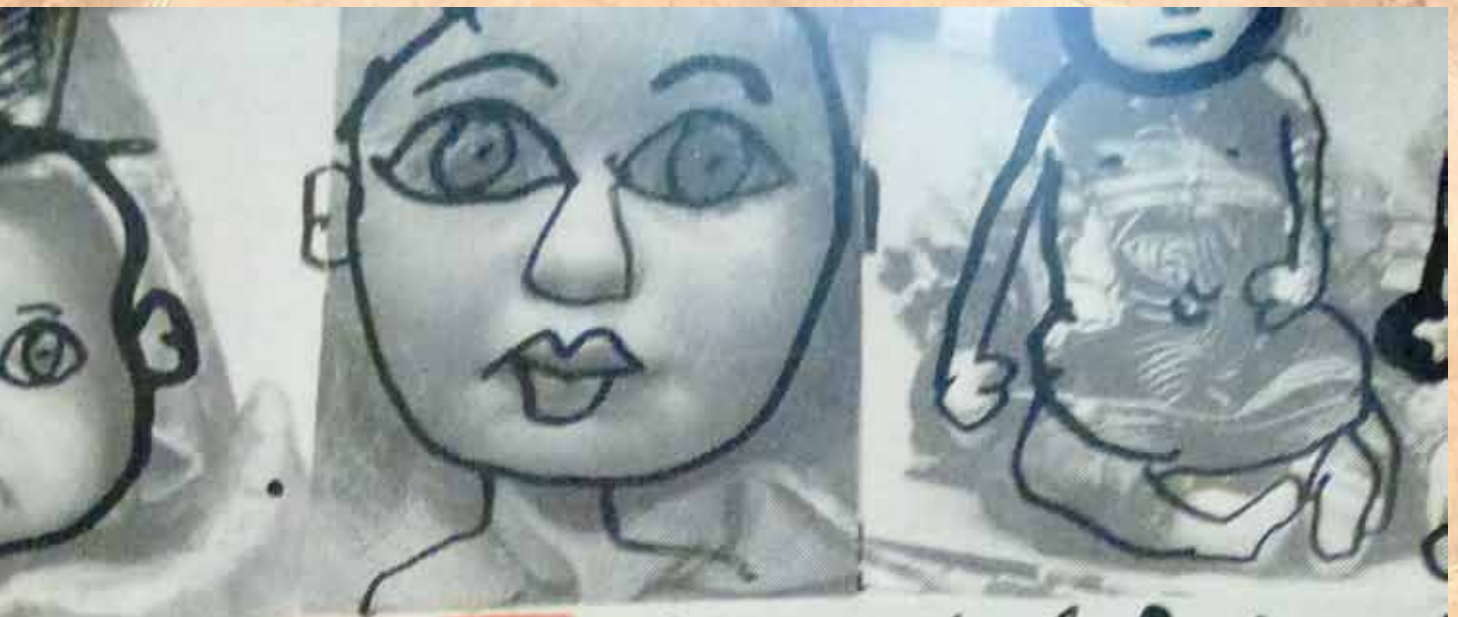
'Onderwijs! Dat maakt mensen niet alleen slimmer, ze staan ook meer open voor anderen en krijgen interesse voor de wereld. Dan maken ze zich ook druk om zaken als duurzaamheid en milieu. Daar zouden alle mensen in de wereld over moeten praten, want het is zo belangrijk! Zo staan er in Sumatra bijna alleen nog maar palmbomen voor de productie van palmolie. Verschrikkelijk lelijk en erg slecht voor het milieu. Daarom hoop ik dat mijn kinderen straks op een buitenlandse universiteit kunnen studeren.'

'Hét probleem van Indonesië is het ontbreken van balans, op alle gebieden. En dat komt weer omdat er niemand is die het geheel kan managen of organiseren. Mensen in Indonesië maken zich zorgen over de toekomst. Doen mensen dat hier ook? Daar sta ik van te kijken.'

Wat zou je zelf nog willen doen?

'Ik ben waterbouwkundig ingenieur en ik zou graag willen promoveren. Dan kan ik bij een universiteit praktijkgericht onderzoek gaan doen naar maatschappelijke problemen. Maar het is moeilijk om naast mijn baan ook nog tijd te vinden om verder te studeren. Mijn vrouw is gelukkig in haar rol als thuismoeder, dus ik kan niet minder gaan werken. Maar het komt vast wel goed met ons.'

Marion Bloem...

Outsider Art tot op het

BOT

Tekst: Ruud Lapré

Foto's: Bert Schoonhoven

Outsider Art: een herkenbare loot aan de kunstkerstboom

Toen Pablo Picasso zich eens mee liet slepen om een tentoonstelling over Outsider Art te bezoeken schijnt hij later ongeveer gezegd te hebben: 'Het heeft mij vele schilderjaren gekost voor ik de vrijheid voelde om zo te schilderen.' Hij waardeerde wat hij gezien had om de authenticiteit ervan. De kunst kwam diep van binnen. Omdat Outsider Art in kunsttheoretische beschouwingen terecht als een te onderscheiden kunststroming is te duiden, wordt er op dezelfde manier naar gekeken als naar iedere andere stroming in de kunst.

In het oordelen over kunst mogen, ja dienen, het kaf en het koren op verschillende plaatsen terecht te komen; het eerste in de bak van de snelle vergetelheid, het andere op het podium van onze blijvende aandacht. Gelukkig gebeurt dat meestal daadwerkelijk en gaat de beoordeling ook bij Outsider Art over: boeit het werk, maakt het iets in je los, wat is er zo bijzonder aan?

Outsider Art trekt zich niets aan van conventies over wat mooi is aan een kunstwerk, of hoe een kunstwerk er uit zou moeten zien in de opvattingen van de over elkaar buitelandse kunst-historische stromingen. Het is kunst die in optima forma staat voor de autonomie van de kunstenaar: de volledige zelfbeschikking over penseel, cameraknop, boetseerlei; eigenlijk over alles waar een beeldend kunstenaar zich mee bedient om een kunstwerk te creëren. Kunst recht uit het hart. Geen voorafgaande teugels van techniek, stijlvereisten en bedoelingen die de directe emotie in een keurslijf dwingen. Deze dimensies van de buitenbeentjes kennen hun eigen artistieke vorm en worden door de toeschouwer gewaardeerd om wat ze op eigen kracht te bieden hebben.

Marion Bloem ademt de kunst van de outsider

Wanneer we ons in het oeuvre van Marion Bloem verdiepen wat de beeldende kunsten betreft, dan hoeft er over één conclusie geen misverstand te bestaan: haar werk is doordeesemd van wat er onder Outsider Art wordt verstaan. Het is persoonlijk, stroomt uit een primaire emotie en het trekt zich weinig aan van wat geleerd kan worden bij de gebruikelijke program-

matuur van officiële opleidingen. Haar beeldend werk verdient ontegenzeggelijk de barcode van de kunst. Het roept je op tot aandachtig kijken en tot bezinning over haar bedoelingen. Bovendien, bij herhaald kijken neemt je aandacht eerder toe dan af, je gaat steeds meer ontdekken. Dat zijn de verdiensten van kunst en criteria voor waardering.

Marion Bloem zelf heeft over haar beeldende kunst geen overspannen ambities. Schilderen, driedimensionale objecten, installaties, zij creëert ze als een organisch onderdeel van haar bestaan, als persoon en als kunstenaar. Beeldende kunst ligt bij haar in het logische verlengde van haar carrière als succesvol auteur en filmmaker. In het verlengde, dat wel, maar zij doet dat met dezelfde hartstocht en intensiteit als in haar literaire werk. Het zijn bij haar natuurlijke overgangen in de meanderloop van haar leven.

Marion Bloem is een vat vol emoties. In haar literaire werk kanaliseert zij die naar de wetten van de literaire inhoud en vorm. In de beeldende kunsten wil en doet zij dat niet. Hier kiest zij de vrijheid om er volledig 'los' te gaan. Zich ook in de beeldende kunsten uiten is voor haar een emotionele uitlaatklep. Zij zegt erover: 'Voor mij was het schilderen een privé aangelegenheid. Het was leuk dat galeriehouders het werk wilden exposeren en dat mensen het wilden kopen, maar voor mijzelf was het een noodzaak om te overleven, om met mijn stemmingen en angsten om te gaan. Ik schilder en teken op wat voorhanden is en binnen handbereik. Als ik ergens was uitgenodigd voor een schrijfproject of een andere activiteit en ik voelde mij er niet happy, dan pakte ik mijn dagboek om er in te tekenen of te schilderen. Ik merkte dat ik, als mijn dagboek niet in de buurt was, bijna vanzelfsprekend mijn toevlucht nam tot elk ander materiaal dat beschikbaar was: afval, verpakkingen, zelfs het behang en het meubilair waren dan niet veilig.'

Voor haar is 'dat andere werk' geen intellectuele of rationele keuze. Eerder een persoonlijke noodzakelijkheid. Een intuïtieve drang die zich via het onbewuste een weg zoekt in spontane invallen van kleur, schets of tekstfragment. Outsider Art dus.

Hoe moeilijk is het om te kiezen tussen schrijven en schilderen? Voegt het toe of kannibaliseert het elkaar?

‘Ik ben wat ik schilder’

Marion Bloem: ‘Ik beweeg me op zoveel vlakken en doe dat zo intens dat ik nooit de tijd en rust neem om overzicht te krijgen van waar ik allemaal mee bezig ben. Romans, poëzie, visuele verzen, performance, lezingen, objecten maken, schilderen, ... Ik moet het allemaal maar eens op een rijtje zien te krijgen. Ik zou zelf ook wel willen weten hoe het een zich verhoudt tot het ander, als dat al het geval is, je mag het zeggen als je het weet. Ik heb mezelf in relatie tot mijn werk nooit willen analyseren. Maar nu ik boven de zestig ben kan ik terugkijken, meer relativiseren en proberen te achterhalen wat voor kunstenaar ik ben. Niet ik, maar mijn werk zou ik willen laten vertellen wie Marion Bloem is als beeldend kunstenaar.’

‘Ik heb nooit geïnvesteerd in een carrière als beeldend kunstenaar, zeker niet in Nederland. Misschien was ik bang voor verwarring met mijn carrière als schrijver, waar mijn aandacht professioneel en beroepsmatig toch inderdaad meer naar uitging dan al die andere aanverwante dingen. Met mijn

schilderwerk had ik meer exposities in het buitenland dan in Nederland, onder andere in Brussel, Dhaka, Wenen, Iowa en Boedapest. Mijn werk wordt, gek genoeg, minder aangekocht door de mainstream kunst koper. Maar vooral door mensen uit de muziekwereld, door andere kunstenaars, door homoseksuelen, ... Misschien doordat mijn werk op de een of andere manier als provocerend wordt gevoeld, of in elk geval als heftig wordt ervaren. ‘

Kunst van de persoonlijke emotie en vrijheid

‘Bij mij gaan de gebeurtenissen in mijn leven over in mijn schilderijen. Ik ben mijn schilderijen. Je kunt mijn levensloop zien aan de hand van mijn schilderijen. De invloed van mijn vele reizen, de hartziekte die mijn zoon kreeg, de behoefte om mijn Indische achtergrond te doorgronden, de kanker die Ivan in 2002 kreeg - (Noot Ruud Lapré: Marion is getrouwd met arts en hoogleraar medische antropologie Ivan Wolffers, eveneens gewaardeerd auteur van romans en publicist.) - de inhoud staat voorop en de inhoud bepaalt de vorm. In mijn lite-

raire werk probeer ik het onzichtbare zichtbaar te maken. Als ik er geen woorden voor kan vinden ga ik schilderen of filmen. Maar mijn eigen woorden kunnen ook weer beelden oproepen om het onzegbare vorm te geven. Ik denk dat mijn verschillende vormen van expressie tevens met elkaar in interactie gaan, zoals bijvoorbeeld met mijn gedichten waar ik video's over maak en die dan anderen weer inspireren om het gedicht te vertalen, waarna ik daarop weer een filmpje baseer. Zo is het bijvoorbeeld met mijn project Vrijheid verlopen, waarbij componisten en kunstenaars uit alle delen van de wereld met mijn gedicht Vrijheid aan de gang zijn gegaan. In mijn atelier heb ik een levensgroot object dat iets wegheeft van een kast als het gesloten is, maar geopend op een kamerscherm lijkt. Ik maakte dat in 1993. Daarop schilderde ik opeens over mijn mensengezichten alles blauw en ontstond spontaan de tekst: 'God liet mij kiezen: vleugels, vinnen of de pen. Ik koos de pen, maar had me daarbij niet bedacht dat ik dan mens moest zijn.' En misschien zijn al die uitingsvormen niks anders dan mijn manier om te overleven, want om eerlijk te zijn vind ik het leven zwaar.'

Plaats in de artistieke omgeving

Ik waag me er toch maar aan, om in teken- en schildertermen te blijven, een schetsmatige houtskoolanalyse van haar werk te geven. Waar liggen associaties met het werk van andere kunstenaars? Een heikele onderneming, want als kunststromingen al zo moeilijk zijn te kwalificeren dan geldt dat voor Outsider Art in het kwadraat, zo strikt persoonlijk en niet gebonden aan de officiële kunstetikettering als die is.

Je ziet in het kleurgebruik van Marion Bloem op enige afstand het vrije kleurenpalet van Fauvisten en wat dichter in de buurt de 'kinderlijke' grilligheid van Cobraschilders. Je meent in het stripachtige en de tekstfragmenten lyriek van Lucebert te herkennen en de interculturele en persoonlijke worsteling te voelen van Jean-Michel Basquiat. Natuurlijk zijn er reminiscenties met de Art Brut en in het bijzonder met zijn vaandeldrager Jean Dubuffet. En voor degenen die Outsider Art waarderen zijn er boeiende gelijkenissen met de kunst die we kennen van de soms uitzonderlijk getalenteerde vertegenwoordigers uit de ateliers en creatieve werkplaatsen voor de psychiatrie en verstandelijk beperkten. Wat Nederland betreft liggen vooral bij deze laatste categorie de wortels van de erkenning van de Outsider Art als kunststroming.

Marion Bloem is met haar beeldende kunst een schoolvoorbeeld van de Outsider Art. Dat wisten de mensen die haar werk kennen. Maar daar zij haar oeuvre tot nu toe weinig in de openbaarheid wilde brengen, was dat werk bij het grote publiek relatief onbekend. Nu Outsider Art bij een steeds grotere groep belangstellenden de aandacht trekt en er enkele tentoonstellingen van haar in het verschiet liggen zal daar ongetwijfeld spoedig verandering in komen. Het werk van Marion Bloem verdient dat.

Marion Bloem exposeert bij Amsterdam Outsider Art van 1 tot 29 September. Zie Amsterdam-Outsider-Art.nl

Prof. Dr. Ruud M. Lapré was ruim twintig jaar hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij was en is betrokken bij diverse kunstprojecten en publiceert regelmatig over hedendaagse beeldende kunstenaars. Ruud Lapré is Voorzitter van de Adviesraad van Amsterdam Outsider Art.

PETER

Bij de WEG

Als je in het noorden des lands op de snelweg een enorme vrachtwagencombinatie van 25 meter en 25 centimeter tegenkomt, heb je grote kans dat Peter Maat achter het stuur zit. Hij is vrachtwagenchauffeur met hart en ziel. 'Het gaat om de vrijheid, je hebt geen chef die je voortdurend op je vingers kijkt. En ik zeg altijd: ik word er voor betaald om de hele dag uit het raam te kijken. Geweldig toch!'

Al vanaf zijn vijftiende wilde Peter (35) vrachtwagenchauffeur worden. 'Ik reed in vakanties vaak met een kennis mee die vanaf de fabriek in het hele land koekjes bij winkels afleverde en dat vond ik geweldig. Maar ja, als je vijftien bent kun je nog geen rijbewijzen halen, dus ben ik eerst naar de LTS gegaan waarna ik auto-spuitser werd.' Toen hij dan eindelijk de cruciale leeftijd van achttien jaar bereikte, haalde hij in no time alle benodigde rijbewijzen. 'De rijinstructeur zei aan het begin van de eerste les: "laat maar eens zien wat je kunt". En na tien minuten zei hij: "oké, ik vraag dus meteen maar het examen aan". Na acht rijlessen had Peter z'n gewone rijbewijs, na vijftien lessen het vrachtwagenrijbewijs en vijf lessen later het rijbewijs vrachtwagen met aanhangertje.

Grote vaart

'Als vrachtwagenchauffeur heb je vrijheid', verklaart Peter z'n passie. 'Je moet je natuurlijk wel aan de planning houden, maar je hebt geen chef die je constant op de vingers kijkt. Je kunt je eigen gang gaan. Kijk, ik zeg altijd: iedereen werkt voor z'n centen, maar ik krijg ervoor betaald om de hele dag uit het raam te kijken. Ik vind het geweldig om bij de weg te zijn en dat zal altijd wel zo blijven.' Vier jaar werkte hij in de groente- en fruitbranche. 'Ik reed van tuinders naar veilingen. Maandag op pad, vrijdags weer thuis. Ik sliep in de vrachtwagen. Dat was gewoon m'n tweede thuis. Sterker nog, dat was m'n eerste woning. Ik bracht er het grootste gedeelte van m'n tijd door. Een eigen vrachtwagen met een naar eigen smaak ingerichte cabine met m'n eigen matten, m'n eigen tierlantijntjes, Scanialeeuwen in de hoeken, nummerbord met "Maatje" erop voor het raam, koffiezetapparaatje, m'n eigen Nederlandstalige muziek, het traditionele 27mc bakkie waarmee we nog steeds onderling met elkaar ouwehoeren, een slaapgedeelte, noem maar op. Ik sliep lekkerder in mijn vrachtwagen dan thuis.' Na vier jaar switchte hij naar een andere baas. 'Ik ging vaste routes naar Denemarken rijden. Ik maakte wat minder uren, waardoor ik wat meer een sociaal leven kon opbouwen. Op een gegeven moment kwam ik terug van de wintersport en toen moest ik van de baas op Marokko gaan rijden. Ik dacht: heee! Dat is wel een hele andere kant op. Dat is naar beneden op de kaart! Spannend, maar weer een nieuwe uitdaging.'

Andere culturen

Daar ging Peter, samen met een collega, naar Algeciras in Zuid-Spanje en dan met de veerboot over de Straat van Gibraltar naar Tanger. 'Je hebt daar een hele andere cultuur. In de haven was gigantisch scherp toezicht, de douaniers waren be-

wapend. Dat was spannend. Ik ben iemand met een hele vlotte babbel en ik maak gemakkelijk een praatje, maar er was me geadviseerd om me daar gedeisd te houden en geen gekke dingen te doen. Op een gegeven moment ging zo'n douanier met een scherpe schroevendraaier over mijn vrachtwagen, op zoek naar holle ruimtes waar eventueel drugs in verstopt zouden kunnen zitten. Dat vond ik niet leuk, ze moeten niet aan m'n vrachtwagen komen. Maar ja, ik zei maar niks, want je moet die lui niet tegen je krijgen. Uiteindelijk wilden ze ook "inside the truck" kijken en daar zagen ze het pakje sigaretten van mijn collega liggen. "What's that?" vroegen ze. Ik zei: "these are cigarettes, to smoke. Is for you." "Thanks! Your truck is oké! Goodbye." zei hij. En toen was alles in orde. Het beste is dus om altijd een slof sigaretten bij je te hebben om de mensen te vriend te houden.' Peter raakte steeds meer door de wol geverfd. 'We waren ook een keer in Tsjechie, net voordat het land bij de EU kwam. Erin was geen probleem, maar op de terugweg gingen ze moeilijk doen. Ze zeiden dat onze papieren niet goed in orde waren, dus we moesten urenlang in een kamer wachten. Ik belde m'n werkgever voor overleg en die adviseerde me om het met geld te proberen. Maar dat moet je natuurlijk wel voorzichtig aanpakken. Je moet de ander het initiatief laten nemen. Op een gegeven moment zei een van de douaniers: "wil je snel verder rijden? Heb je vijftig euro voor mij?" Als ik dat geweten had, had ik hem meteen ook wel honderd euro willen geven, dan had ik niet acht uur vast hoeven zitten. Maar ja. Weer wat geleerd.' De taal is geen groot probleem voor Peter. 'Ik red me aardig in Engels en Duits. Kijk, zo'n Tsjech spreekt net zo halfslachtig Duits als ik en ik zeg altijd: twee keer min is ook plus. Uiteindelijk kom je er wel achter wat iemand wil en wat ie bedoelt.' Zelfs met de Franse taal weet hij zich te redden. 'Ik reed een tijdje in de autoberging. Voor de ANWB haalde ik in heel Europa auto's op. Op een gegeven moment moest ik de spullen ophalen van een collega, die in Frankrijk om het leven was gekomen. Hij was bezig met een defect hydraulisch hefsysteem van een dubbeldekse oplegger voor autotransport, toen het bovenste gedeelte ineens naar beneden kwam. Vreselijk. Maar ik moest dus de boel regelen in een klein Frans dorpje en dat was wel lastig in het Frans. Gelukkig was er een rechercheur die Engels sprak, dus dat is allemaal goed gekomen. Als het met woorden niet lukt, dan gebruik je handen en voeten. Ik zeg altijd: kan het niet linksom dan doe je het rechtsom. Zo werkt dat.'

Moordwapen

Een vrachtwagenchauffeur moet bepaalde karaktereigenschappen hebben, stelt Peter. 'Je moet goed alleen kunnen zijn, en goed met stress kunnen omgaan. Je moet ook goed je koppie er bij houden. Ik zeg altijd: je rijdt met een moordwapen. Je

hoort vaak op de radio dat vrachtwagens bij ongelukken betrokken zijn, maar je hoort nooit wie eigenlijk de veroorzaker was. Zo schoot er een keer een personenwagen dwars onder mijn vrachtwagen. De bestuurder had een peuk uit het raam gewipt, maar die was terug gewaaid op zijn achterbank. Toen hij die wilde verwijderen, raakte hij van de weg in de middenberm. Hij gaf een ruk aan het stuur om de auto terug op de weg te krijgen, maar toen ging het helemaal mis en kwam hij dus onder mijn vrachtwagen terecht. Gelukkig is het goed afgelopen. Maar ja, je raakt wel bij een ongeluk betrokken waar je helemaal niets aan kon doen. Ik heb gelukkig een knop waarmee ik indien nodig de emotie kan uitschakelen en kan doen wat op bepaalde momenten nodig is. Dat is wel belangrijk als chauffeur.'

Druk, druk, druk

Op zich is het een solistisch beroep, het beroep van vrachtwagenchauffeur. 'Maar toen ik op Marokko reed, reden we dus met z'n tweeën', vertelt Peter. 'Ik had een jongere collega en het klikte heel goed. Om en om viereuhalf uur sturen en viereuhalf uur slapen en tussendoor gezellig ouwehoeren. Zo reden we een keer dwars door Spanje en toen kwamen we langs de plaats Bailèn. "Kijk", zegt mijn collega. "Beilen! We zijn al bijna weer thuis!" Dat soort dommigheden. Leuk.' Toen op een gegeven moment Hongaarse vrachtwagenchauffeurs werden verkozen boven Nederlandse, omdat die goedkoper zijn, zocht Peter een andere werkgever. 'Zo ging ik weer terug van de grote vaart naar het binnenland. Enerzijds jammer, want minder avontuur, maar anderzijds kun je ook weer eens meer andere dingen doen. Bovendien wordt het steeds lastiger om van die hele lange dagen te werken, naarmate je ouder wordt. Ik kreeg een relatie en ik ging verder met de muziek. Als jochie van tien was ik ooit begonnen als slagwerker bij de drumfanfare en uiteindelijk kon ik alle instrumenten spelen: trompet, bariton, trombone, soesafoon, keyboard. Dat heb ik een jaar of twaalf gedaan en ik ben altijd gek van muziek gebleven, vooral Nederlandstalig. Momenteel ben ik een van de geluidsmannen van Harm Wolters en Kevin Smit.' Maar Peter doet veel meer. 'Ik heb samen met mijn neef twee webwinkels: spaansesloffens.nl en de klompenman.nl. En verder ben ik elk jaar bezig met het Huttendorp, een jaarlijks huttenbouwfestival voor kinderen, in de laatste week van de zomervakantie. Daar ben ik al dertig jaar bij betrokken: als jochie van vijf deed ik zelf mee. Daarna werd ik hulpvrijwilliger, dan denk je dat je heel wat bent, maar je hebt gewoon helemaal net niks te vertellen. Op m'n vijftiende werd ik echt vrijwilliger en daarna kwam ik in het bestuur en in de organisatie. Zorgen dat het allemaal goed loopt met 400 tot 425 kinderen per dag. Dit jaar voor het laatst, want ik heb het nu wel gezien. Tijd voor nieuwe dingen!'

Lang, zwaar vervoer

En Peter krijgt het druk, want samen met z'n kersverse vrouw verwachten ze een dochter. 'Uit m'n vorige relatie heb ik een geweldige dochter van vijf. Ze is om de week bij mij en in de vakantie. Ze krijgt er nu een babyzusje bij.' Inmiddels rijdt Peter voor een supermarkt op Groningen, de ene week in vroege dienst, de andere week in late dienst. 'Het is fijn om wat dichterbij huis te zijn met de gezinsuitbreiding op komst. Ik rijd op een LZV-combinatie: lang, zwaar vervoer. Het is een dubbele vrachtwagen van 25 meter en 25 centimeter, die laatste centimeters moet ik er van mijn collega's vooral nooit vergeten bij te zeggen. Het is een combinatie waarmee je alleen op de snelwegen en bepaalde daartoe vrijgegeven wegen mag. Ik rijd dan naar de bloemenveiling in Eelde, daar ontkoppel ik de ene oplegger, waarna ik de goederen uit de andere oplegger in de stad Groningen aflever. Als de oplegger leeg is, haal ik de andere oplegger op in Eelde, waarna ik weer

naar Groningen rijd om de rest af te leveren.' Het is bijzonder om met zo'n enorme combinatie te rijden. 'Ik vond het een mooie nieuwe uitdaging toen ik drie jaar geleden door m'n chef hiervoor werd gevraagd. Het is een verantwoordelijke taak en je moet er eerst een speciaal certificaat voor halen.' Niet iedereen kent de speciale regels voor LZV-vervoer, zelfs de politie niet. 'Zo werd ik een keer aangehouden toen het gesneeuwd had. "Kent u de regels wel", vroeg de agent. "Weet u wel dat u niet mag rijden als het glad is." Ik zeg: "maar op de snelweg is het niet glad". Hij zegt: "maar op de binnenwegen wel". Ik zeg: "kent u de regels wel? Ik mag helemaal niet op de binnenwegen met dit vervoer." "O..... ja", zei hij. En ik kon verder rijden.' Peter vindt het prettig dat hij het wat rustiger heeft en niet meer zoveel uren achter elkaar hoeft te werken. 'Met negen uurtjes per dag zit mijn taak erop. Ik zeg altijd tegen mijn collega's: jullie hebben lange dagen, ik heb een lange vrachtwagen.'

Uit huis gezet

Over een tijdje is Peter vader van twee dochters. 'Ik wil mijn kinderen geborgenheid bieden, geluk, liefde, bescherming en een veilig thuis. En regelmatig een lekkere knuffel.' Peters eigen jeugd zag er wisselvalliger uit. 'Toen ik een jaar of twaalf was, scheidden mijn ouders. Mijn twee jaar jongere broertje en ik moesten bij mijn moeder blijven. Ze kreeg een nieuwe vriend waarmee ik totaal niet overweg kon. En toen

ik veertien was, zette ze me op een zondagavond om tien uur op straat. Mijn vader was niet thuis, die was -ik weet het nog goed- naar de voetbalwedstrijd Ajax - Beşiktaş in het Olympisch Stadion in Amsterdam. En mijn oma, mijn vaders moeder, was ook niet thuis. Toen ben ik door kennissen opgehaald. Vervolgens ben ik bij mijn vader gaan wonen.' Peter wilde zijn moeder nooit meer zien. 'Een jaar of zeven geleden vond mijn toenmalige vriendin dat ik weer contact moest leggen. Dat heb ik geprobeerd, maar op een gegeven moment werd het allemaal zo raar en dramatisch: stond ze op m'n antwoordapparaat dat ze een overdosis pillen ging nemen en zo. Met zulke vreselijke aandachttrekkerij wilde ik niks te maken hebben en nu nog niet. Laatst heeft mijn vrouw het babyfotoalbum bij haar opgehaald, maar ik hoef haar nooit meer te zien. En mijn broertje zie ik ook nauwelijks meer. Op mijn trouwdag, een paar maanden terug, belde hij 's morgens dat hij niet kwam omdat hij zich verslapen had. Tja, dan denk ik ook: laat maar zitten.'

Wolk

Peter kon geweldig goed met zijn vader opschieten. 'Ik was destijds meer dan welkom bij m'n pa. Hij werkte in ploegendienst bij de post, maar omdat hij de zorg voor mij kreeg, mocht hij van zijn baas gewoon in dagdienst gaan werken. Hij had destijds geen relatie: tot ik het huis uit ging waren we altijd met z'n tweeën. Daarna kreeg hij een vriendin. Nobody

is perfect, maar hij was een fijne vader, hij ging met me mee naar de voetbal, hij ging met me mee naar de muziek. We waren samen betrokken bij het Huttendorp.' En na dat evenement ging het vijf jaar geleden mis. 'We hadden op vrijdag de boel opgeruimd en op zaterdag zei hij dat hij zo'n spierpijn had. We dachten dat dat door het opruimen kwam. Maar 's nachts schrikt hij om een uur of een wakker. Hij slaat een arm om zijn vriendin heen en vraagt: "hou je nog van mij?". "Natuurlijk", zegt ze. "Dat weet je toch. Hoezo dan?" Hij zegt: "die spierpijn was geen spierpijn, dat was mijn hart." Hij ademt nog drie keer en hij is weg. Hij was 55 jaar. Dat is bij mij echt wel als een bom ingeslagen. Op dat moment stortte mijn wereld even in.' Peter kijkt naar boven. 'Maar ik weet het zeker: die wolk die daar over drijft... pa kijkt mee.'

Het leven gaat door en Peter is druk met van alles en nog wat. 'Ik geniet van m'n werk als vrachtwagenchauffeur en verder vind ik veel dingen leuk om te doen. Ik heb altijd het gevoel dat elke dag wel wat langer zou mogen duren. Verder heb ik niet veel te wensen, het gaat allemaal prima. Ik wil er kunnen zijn voor anderen, zodat ze er ook voor mij kunnen zijn als dat nodig is. En verder is het mijn doel gelukkig oud worden, in goede gezondheid. Daar ga ik voor.'

ALLEN

‘Ben je getrouwd?’

Het is een vraag die ik, naarmate de dertig dichterbij kwam, steeds vaker te horen kreeg. Vandaag, met mijn dertigste verjaardag nog slechts als fijne herinnering, antwoord ik geroutineerd.

‘Nee, ik ben niet getrouwd.’

Uit de vervolgvraag zal blijken hoe modern en ruimdenkend mijn bevraagster is, denk ik automatisch.

‘Woon je nog bij je ouders dan?’

Ah, mevrouw heeft een traditioneel gedachtegoed.

‘Nee, ik woon al jaren op mezelf.’

Ik vertel haar over mijn kleine huisje met tuin in het centrum van het dorp. Ze kent mijn straat - iedereen in het dorp kent mijn straat - want haar zuster heeft er gewoond, vlak na het trouwen, tot ze in verwachting raakte van de tweede.

‘Maar heb je dan geen vriend? Of een vriendin, dat kan natuurlijk ook.’

Kijk aan, toch moderner dan ik dacht.

‘Nee, ik heb geen vriend en ook geen vriendin,’ vertel ik en ik haast me te vervolgen: ‘Maar ik heb zo veel te doen, daar heb ik ook helemaal geen tijd voor.’

Ze zou eens denken dat ik er ongelukkig door ben.

Ons gesprekje heeft indruk gemaakt op haar. De volgende dag, tegen het einde van mijn dienst, vraagt ze me: ‘Maar Janneke, als je straks thuiskomt, ben je dan helemaal alleen? En moet je dan voor jezelf koken?’

Ik leg uit dat ik best wel eens een avond alleen zit en dat ik regelmatig mijn eigen maaltijden bereid, maar dat ik dat absoluut niet erg vind. Ik noem mijn hobby's, vrijwilligerswerk, vrienden en familie en zeg dat ik het af en toe heerlijk vind om een avondje géén mensen om me heen te hebben.

Daar moet ze toch even over nadenken.

Een paar dagen later zie ik haar weer en heeft ze haar conclusie getrokken. Voordat ik de kans krijg om haar te begroeten, spreekt ze me moederlijk toe.

‘Meid, je hebt groot gelijk. Al die jonge wichtjes die maar trouwen en kinderen krijgen en nooit meer zomaar iets leuks kunnen doen. Blijf jij maar lekker in je eentje doen waar je zin in hebt!’

*Janneke Pelle werkt in zorg en horeca,
is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen
en geeft elke week Nederlandse les aan een
inburgerende leeftijdgenote.
Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen.
Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.*

VERGISSEN

De man die een maand geleden in mijn winkeltje voor tweedehands boeken binnen stapte, zei tegen me: 'Ik weet dat de kans dat u me kunt helpen niet groot is, maar elke keer als ik een winkel in tweedehands boeken tegenkom, probeer ik het toch maar. Ik ben kernfysicus en zoek het "Handbook of elliptic curves", van Byrd en Fried; maar ik heb ook belangstelling voor andere klassieke auteurs over elliptische krommen: Deville, Euler, Gauss, le Gendre en Weierstraus. Of anders boeken over hoge-energiefysica. En verder zoek ik literatuur over driewaardige logica's, en over hoge-resolutie spectroscopie. Ik heb natuurlijk al veel op deze gebieden, maar een aanvulling is altijd welkom'.

Nadat we een uurtje heel aangenaam en voor mij leerzaam met elkaar hadden zitten praten, vertrok hij (en niet met lege handen). De volgende klant was iemand die ik al langer kende: een echte liefhebber van literatuur en poëzie; iemand die enthousiast spreekt over zijn bewondering voor grote stilisten als Couperus, Elsschot en Carmiggelt. Hij kent een stuk of vijftig gedichten uit het hoofd en schrijft ook zelf graag. Hij vertrouwde me toe in de komende maanden "Macbeth" uit het hoofd te willen leren. 'Als ik er twee maanden lang elke dag 2 uur aan besteed, moet dat toch lukken, denk je niet?'

Een week later bezocht de kernfysicus mijn winkeltje opnieuw. Hij vroeg me hoe het met de zaak ging en ik vertelde hem dat ik wel wat meer kopers kan gebruiken, maar dat ik geniet van de verhalen van klanten en van de contrasten tussen hen. Als voorbeeld vertelde ik hem wat u hierboven al gelezen hebt: eerst zijn bezoek (de "keiharde wetenschapper"), direct daarna dat van de literatuur- en poëzieminnaar. Zijn reactie verraste mij: 'Och', zei hij, 'het verschil tussen ons is misschien niet zo groot als je denkt - ik houd ook van literatuur en poëzie. Ik ken niet zo veel gedichten uit m'n hoofd; maar ik heb er wel zelf geschreven. En mijn eigen gedichten ken ik nog wel...'

Ik was met beide benen in een valkuil getuimeld! Ik had, op grond van een gesprek van nauwelijks één uurtje, me een veel te éénzijdig beeld gevormd van iemand. Ik had, door veel te snel met een oordeel klaar te staan, een ander te weinig ruimte gelaten.

Wat een geluk dat hij terugkwam, die kernfysicus, waardoor mijn vergissing aan het licht kwam.

Ik vind het fijn te weten dat ik me heb vergist.

Het deed mij weer opnieuw kauwen op de vraag naar mijn vooroordelen, mijn blinde vlekken, mijn te snelle oordelen. Hoe vaak vergis ik mij zonder dat ik er achter kom dat ik me vergis? Ik vind er geen antwoord op - een feit dat tot bescheidenheid aanleiding geeft.

Sinds zijn tweede bezoek zweeft zijn opmerking 'het verschil tussen ons is misschien niet zo groot als je denkt', regelmatig door mijn hoofd.

Het verschil tussen mij en de man van wie ik vanmorgen de daklozenkrant kocht, is misschien niet zo groot als ik denk.

Het verschil tussen mij en die sukkel van de overkant is misschien niet zo groot als ik denk.

Het verschil tussen u en uw overlast gevende buurman met zijn veel te harde muziek is misschien niet zo groot als u denkt.

Gister, vroeg in de middag, kwam iemand binnen die als volgt van wal stak: 'U verkóopt boeken; ik heb een boek geschreven! Mijn boek moet in de winkel vijftien euro kosten, maar u mag het van mij voor de helft.' Helaas moest ik hem teleurstellen - ik zei hem: 'Het spijt me wel, maar dit past denk ik niet in mijn Assortiment.'

Met zijn reactie wist hij me te verbazen:

'Hartelijk dank voor deze afwijzing, want ik heb me vandaag voorgenomen bij elke afwijzing een slok wijn te nemen.' Hij pakte een fles wijn uit de tas die hij bij zich droeg, draaide de schroefdop eraf, (waarbij ik kon zien dat de fles al niet vol meer was), nam een fikse teug, deed de dop er weer stevig op en pakte de fles voorzichtig in de tas.

'Zo, zei hij, 'ik groet u en ga weer verder - tijd is geld.'

Is het verschil tussen deze man en mij groot? Wellicht kleiner dan ik in eerste instantie zou denken.

Ik ben wel bang dat hij te veel drinkt.

Maar ik hoop dat ik me vergis.

*Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, in Amsterdam.
Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl
Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel*

TRUUS

Een zoektocht. Zo kan het leven van Truus van Buren omschreven worden. Letterlijk op reis door landen als Tibet, Mexico en India en ook figuurlijk op reis in zichzelf met behulp van spiritualiteit. Op zoek naar antwoorden op vragen, maar ook op zoek naar vragen voor de antwoorden. En bovenal op zoek naar zichzelf.

Marijke Mosterman

Op ZOEK

Truus is kunstenaar en maakt voor de lokale omroep in Elburg radioprogramma's. Ze werd 65 jaar geleden geboren in Apeldoorn en groeide op met een oudere broer, een jongere broer, een vrijwel altijd afwezige vader en een moeder die alles onder controle wilde houden. 'Allemaal goed bedoelende mensen', zegt ze erover. 'Als kind accepteerde je de dingen zoals ze zijn. We woonden wat buitenaf, we klommen in appelbomen, we speelden rovertje, we deden toneelstukjes tussen de schuifdeuren en elke week kocht ik van mijn zakgeld een half bonkje klei voor een kwartje. Ik maakte er poppetjes van, destijds is de basis al gelegd voor mijn kunstenaarschap.' Ze ging naar de huishoudschool waarna ze de verpleegstersopleiding volgde. 'Je vroeg je niks af, je deed de dingen gewoon. Pas later ben ik me af gaan vragen waarom ik niet ambitieuzer was, waarom ik niet ging studeren. Het is moeilijk om je te ontwikkelen en om te beseffen dat je je eigen talenten hebt, als je niet gezien wordt en niet gestimuleerd. Ik haalde hoge cijfers waaronder zelfs tien, maar daar werd niet naar omgekeken. Mijn oudste broer deed een hogere opleiding en haalde ook veel tien, en dat was helemaal geweldig. Hij werd op handen gedragen. Maar ja, zo ging dat vroeger. Je werd niet gezien als persoon, je leerde niet trots en blij te zijn met wie je bent. Je werd niet begeleid naar volwassenheid. Maar dat accepteerde je gewoon. Je kwam niet op het idee om jezelf te ontwikkelen. Daar stond je helemaal niet bij stil.'

Trouwen

Het verpleegstersvak bleek te zwaar voor Truus. 'Het was ongelofelijk wat voor dagen je tijdens de opleiding moest draaien in allerlei verschillende diensten. Het was te veel voor me. Ik ben iemand die zich heel verantwoordelijk voelt en ik ben perfectionistisch. Je gaat met mensen om en dan wil je het natuurlijk goed doen. Er werd van alles van ons verwacht, terwijl we nog niet eens gediplomeerd waren. Dat vond ik onverantwoord. Ik heb wel alle mogelijke diploma's gehaald die er waren, maar uiteindelijk ben ik gestopt met de verpleging. Ik ging op een doorlichtauto rijden. Dat was heel leuk: samen met een chauffeur door het hele land bij bedrijven op bezoek om longfoto's te maken van de medewerkers, zodat die gecontroleerd konden worden op kanker, maar vooral TBC. We sliepen in hotels en kregen heel veel rondleidingen bij de bedrijven. Maar na twee jaar ben ik gestopt, want ik ging trouwen. Ik had al jaren verkering met een jongen die ik als vriend van mijn broer had leren kennen en het leek me leuk om huisvrouw te zijn en moeder te worden. Ik was totaal niet bezig met carrière maken en onderzoeken wat mijn kwaliteiten waren.'

Teleurstelling

En zo geschiedde. Truus trouwde en toen ze 25 jaar was, had ze twee kindertjes, een dochter en een zoon. 'Het was leuk, ik vermaakte me wel, met m'n gezin en m'n vriendinnen. Maar op een gegeven moment ging het niet goed met mijn gezondheid. Ik werd veel ziek. Ik kreeg bijvoorbeeld een geperforeerde blindedarm en van het een kwam het ander. Ik knapte niet op, maar zwakte steeds verder af. Uiteindelijk bleek dat ik TBC had. Toen ik daarvoor medicijnen kreeg, ging het beter. Maar dat was al jaren later.' De kinderen waren klein en in plaats van dat Truus' echtgenoot zijn verantwoordelijkheid nam, ging hij drinken. 'Het liep allemaal in de soep. Hij was niet agressief, maar je had er gewoon helemaal

niks aan. Hij ging rare dingen doen buiten mijn gezichtsveld. En elke nacht, echt elke nacht viel hij met z'n honderd kilo van de trap af met veel gedonder en lawaai, waardoor iedereen wakker werd. Dan moest ik hem naar boven duwen. Ik ben te lang met hem doorgedaan. Dat hoor je heel vaak. Dan hoop je op verbetering, je hoopt dat hij er morgen écht mee stopt en het helemaal anders gaat doen. Maar dat was een fout van mij. Dat heb ik geleerd bij een ontmoetingsgroep van partners van alcoholisten waaraan ik heel veel heb gehad. Ze herkenden het helemaal, ze hadden hem helemaal door.' Het werd een moeizame scheiding, die twee jaar duurde en financieel zeer nadelig uitpakte voor Truus. 'Maar ik wilde dat het stopte, ik wilde er van af, dat was voor mij het belangrijkste op dat moment.'

Spiritualiteit

Na ongeveer twaalf jaar huwelijk, ging Truus alleen verder met haar kinderen. 'Het was moeilijk en zwaar. Ik was nog steeds ziekelijk en kon nauwelijks de trap op naar boven, zo zwak was ik. Gelukkig kreeg ik hulp van instanties en anderen.' Ondertussen ging ze op zoek. 'Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in religies en levensbeschouwingen, daar ben ik heel gevoelig voor. Op de huishoudschool mocht ik op een gegeven moment geen vragen meer stellen. Ze zeiden: hou op met dat gevraag: je gelooft het of je gelooft het niet. Tja, ik wilde weten hoe het allemaal zat en hoe het kon. Kain sloeg Abel dood en zocht zich een vrouw. Waar was die vrouw dan? Er waren toch helemaal geen vrouwen? En God is de schepper van alles, maar wie schiep God dan? Ik snapte niet dat iedereen zich dat niet afvroeg. Ik ben een zoeker, ik wil weten hoe het in elkaar steekt. En toen ik 35 jaar was, ben ik met spiritualiteit bezig gegaan. Ik dacht: dit is mijn weg. Ik heb meditatietechnieken geleerd, deed elke drie maanden mee aan een meditatieweekend. Je kunt in het alternatieve circuit heel veel doen om jezelf te ontdekken. Ik deed bijvoorbeeld ademhalingstechnieken waardoor je helemaal high kon worden zonder een pilletje. Het was nergens goed voor, denk ik achteraf, maar toch. Ik deed regressieoefeningen waarbij ik terug ging naar vorige levens. Ik ging onder hypnose, of deed ademhalingstechnieken in het water. Ik wilde alles meemaken. Het was een soort avontuur, ik wilde mezelf ontdekken. Ik wilde snappen waarom sommige dingen in mijn leven niet werkten, ik zocht harmonie en kon die niet vinden en ik wilde uitzoeken wat ik verkeerd deed. Maar na tien jaar besloot ik dat ik ermee moest stoppen, ik was niet goed bezig. Ik zakte er teveel in weg, ik moest meer wereldse dingen gaan doen.'

Boeddhisme

Truus besloot bij de lokale omroep een radioprogramma te gaan maken. Ze interviewde de meest uiteenlopende mensen: uitvinders, vrijmetselaars, schrijfsters, ze maakte reportages in bijvoorbeeld de gevangenis en kwam in contact met soefi's, niets was haar te gek, overal verdiepte ze zich in. 'De spiritualiteit had ik ondertussen helemaal links laten liggen, maar na vijf jaar begon die nieuwsgierigheid en drang om de wereld en mezelf te onderzoeken toch weer te kriebelen. Ik besloot me in het boeddhisme te verdiepen. Alles wat ik gedaan was, was te open, daar verdwaaide ik in. Ik had structuur nodig. Het boeddhisme heeft duidelijke regels, een strenge hiërarchie, het bestaat al 2500 jaar, ik bedacht dat dat wel veilig moest zijn. In het boeddhisme verdiept men zich veel in de geest, dat vind ik heel interessant, maar daarnaast hebben

de Tibetaanse boeddhisten veel rituelen en allerlei soorten boeddha's en daar heb ik eigenlijk niets mee. Uiteindelijk ging het irriteren en dat is niet goed. Dus na vijf jaar ben ik er mee gestopt. Maar ik heb uit alles wat ik geleerd heb in de loop van mijn leven wel mijn eigen geloof en mijn eigen methodes gevormd.'

Mediteren

Karma, reïncarnatie en concentratiemeditaties. Dat zijn de drie pijlers waar omheen Truus haar leven vormt. 'Elke dag mediteer ik een uur. Het is een concentratiemeditatie, waarbij ik op boeddhistische wijze mijn structuur onderzoek om blokkades op te heffen en beter inzicht in mezelf te krijgen. Stel dat iemand lelijk tegen je doet, met als gevolg dat je denkt dat niemand van je houdt. Dan ga je mediteren. Je denkt: o, wat ben ik zielig, niemand houdt van me, wat moet ik toch met mezelf. En dan krijg je het inzicht dat als één iemand lelijk tegen je doet, dat niet betekent dat gelijk de hele wereld niet van je houdt. Je ontdekt dat er gewoon verder niets aan de hand is. En dus treedt je de wereld na die meditatie anders tegemoet.' Tijdens het mediteren werkt Truus ook met emoties. 'Je merkt dat je een blokkade hebt. Alles stroomde lekker, maar op een gegeven moment werd de stroom geblokkeerd door iets. Je zoekt tijdens de meditatie die blokkade op en gaat in de emotie zitten. Dan voel je bijvoorbeeld dat je vast zit, dat je niet los kunt komen, dat je aangevallen wordt. Als je dan voelt wat voor emotie daaronder zit, kun je die blokkade opheffen, dan krijg je weer lucht. Hoe meer blokkades je zo opruimt, hoe meer lucht en inzicht je krijgt. Dat is voor mij heel erg belangrijk. Het is best een opgave om elke dag een uur te mediteren en ik ben er dan ook trots op dat ik dat volhoud.'

Reïncarnatie

Reïncarnatie is ook een belangrijk houvast voor Truus. 'Vóór dit leven heb ik al vele levens gehad. Ik heb er in de loop der jaren twaalf gezien, dat was in die periode toen ik heel

diep ging met de spiritualiteit. Zo was ik in een vorig leven een keer een monnik, ik denk een boeddhistische. Ik zag dat ik een heel leuk klein jongetje was, heel speels en levendig, met een grote fantasie. Toen ik vijf jaar was, werd ik in een klooster geplaatst. Daar moest ik me onderwerpen aan de regels. Ik werd een heel goed mens. Zelfs toen ik verliefd werd op een vrouw, verkoos ik het geestelijk leven boven haar. Ik mediteerde mijn hele leven, daarom kan ik het in dit leven ook zo goed denk ik. Maar ondertussen onderdrukte ik in dat leven alle speelsheid, de creativiteit, die eigenschappen waren helemaal bekneld geraakt. Kijk, zo'n incarnatie verklaart heel veel. Allerlei zaken die ik tegenkom in mijn huidige leven zijn zo veel beter te plaatsen.' Truus zag een andere incarnatie toen ze tijdens een vakantie onder een boom in de woestijn in India zat. 'Ik dacht: verhip, hier heb ik geleefd. Ik was een jonge vrouw en ik had een minnaar. Ik zag dat ik heel gelukkig was, want ik kwam net bij hem vandaan. Maar toen ik in het dorp kwam, stond hij daar, samen met alle andere mannen van het dorp. Ze hadden onze relatie ontdekt en hij kon alleen zijn leven sparen door me als eerste te stenigen. Dus dat deed hij, en alle andere mannen deden mee. Wat een verraad! Dat geeft natuurlijk niet veel vertrouwen meer in de mensheid. Dat levert blokkades op, die je door meditatie weer kunt herstellen. En zo kun je het logische verband vinden tussen de dingen die gebeuren en de emoties die je voelt. Daarnaast ben ik altijd op zoek, het geloof in reïncarnatie is mijn houvast. Het helpt me. Ik ben nu 65 en als ik nog tot mijn 85ste mijn best doe, dan neem ik dat alvast mee naar mijn volgende leven.'

Relatie

In het aardse leven bedacht Truus twee jaar geleden dat ze misschien toch wel weer een relatie wilde. 'Ik was 62 en ik dacht: als ik nog wat wil moet ik het nu doen, nu zie ik er nog goed uit, straks ben ik een oud vrouwtje. Dus ik meldde me aan op twee datingssites op internet. Maar wat een toestand. Als ik dacht een leuke man te hebben ontmoet, moest hij mij niet, en andersom. Kijk, als je op een gewone manier iemand

wilt ontmoeten ga je uit, je ontmoet iemand en je ontdekt op een gegeven moment vanzelf of iemand je ligt. Maar op internet moet je in een lijstje van iemand anders passen. Er was iemand die niets met me wilde omdat ik pas na een dag reageerde. Er was iemand van veertig die wel eens seks met een oudere vrouw wilde proberen. Het was zo'n raar gedoe. Een merkwaardige kluwen van emoties, gedachten, mensen en leugens. Een hele aparte wereld. Na drie maanden ben ik ermee gestopt.'

Kunst

Truus is kunstenaar in hart en nieren. 'Als kind kleide en tekende ik dus al. Toen ik pas getrouwd was haalde ik bij de steenfabriek een mooie steen die ik voorop mijn broemmertje naar huis transporteerde en dan maakte ik er met de houtbeitels van mijn vader een mooie poot voor een lamp van. Ik had nergens verstand van, maar pakte altijd aan. Ik heb op markten portretten getekend. Ik heb op de academie schilder-, teken- en beeldhouw cursussen gevolgd en later heb ik op mijn zolder cursussen gegeven. Ik liet mensen bijvoorbeeld een totempaal maken, hun levensweg uitbeelden. Ik heb beelden verkocht, bij de brandweerkazerne staat een vier meter hoog beeld van mij.' De kunst kwam bij Truus zo ongeveer uit haar tenen. 'Het was een hele worsteling, want ik vind niet gauw iets goed genoeg. Ik ben een nadenkertje, ik gebruik graag mijn hersenen, en met mijn kunst geef ik mijn ideeën vorm. Als dat lukte, dan was het beeld gelukt. Maar het was dan wel noodzakelijk dat ik het verhaal bij het beeld vertelde. Ik deed mee aan de atelier routes en dan vond ik niets mooier dan praten en vertellen over hoe het beeld tot stand was gekomen. Zo heb ik bijvoorbeeld "Eeuwig Moment" gemaakt, een cirkel die steeds doorrolt, maar waarin een voet is verwerkt, die het moment vertegenwoordigt. Want terwijl de cirkel eeuwig doorrolt, staat de voet stil op een moment. Kijk, dat moet ik er dus bij vertellen, anders begrijpt men het voor mijn gevoel niet.' Momenteel ervaart Truus een blokkade als het om het creëren van kunst gaat. 'Het wil niet meer. En dat komt, omdat ik het eigenlijk niet vind kloppen dat ik mijn verhaal erbij moet vertellen. De kunst zelf moet het verhaal vertellen. Maar ik weet niet goed hoe ik dat kan bewerkstelligen, dus zit ik in een impasse. Vroeger borrelde ik over van de ideeën, maar nu ben ik leeg. Ik ben cursussen aan het volgen om weer te kunnen creëren, maar misschien moet ik ook wel accepteren dat kunst voor mij verleden tijd is. Dat leer je ook in het boeddhisme: leven is beweging. Misschien is het tijd om iets anders te gaan doen.'

'Als ik het over zou doen, zou ik mezelf wat meer kansen gunnen. Dan zou ik niet aan mijn eerste vriendje blijven hangen en dan zou ik opleidingen gaan volgen. Maar het loopt zoals het loopt. Ik ben er trots op dat ik ben blijven staan in het leven, ondanks alle tegenslagen, ziektes en teleurstellingen. Ik ben er trots op dat ik nu mijn eigen manier van geloven heb gevonden, een eigen manier om het leven te hanteren en aan te passen aan mijn zoektocht, mijn wens om de dingen te doorgronden en te begrijpen. Elk geloof, iedere levensbeschouwing, elke filosofie heeft wel iets goeds. Iedereen denkt dat zijn geloof het ware is, dus er is er geen eentje die helemaal klopt. Als het iemand echter gelukkig maakt, is het wat mij betreft oké. Verder houd ik nog steeds van reizen. Toen ik veertig was, ging ik in m'n eentje drie maanden naar India om mezelf in beweging te krijgen. Toen ik vijftig was, ging ik naar Mexico en het zuiden van Noord-Amerika. Een paar jaar terug ben ik met mijn dochter naar Tibet geweest, dat was geweldig. Als ik weer de gelegenheid krijg, ga ik weer op pad. En ondertussen ben ik op mijn manier gelukkig. De ene keer wat meer dan de andere keer, maar wie heeft dat niet.'

Schreeuw

Dualiteit

Mensengordijn

Levensgolven

Eeuwig Moment

Vakantiegroet van Jenny Kamps...

Het is september. Ik geniet van mijn vakantie. Vanaf de boot denk ik eens na over alles wat ik tot nu toe in TREF geschreven heb. Veel teksten gingen over zwerfjongeren. Tot voor kort heb ik intensief met deze doelgroep gewerkt. Het was een heerlijke tijd. Mijn werkterrein is een andere geworden. Ouderen. Lees: ouderen in een verzorgingstehuis. Een totaal andere, maar zeker niet minder boeiende doelgroep. Zal ik u meenemen in de wereld van ouderen vanaf oktober?

Eerst dus vakantie. Noorwegen, Hurtigruten, dat is het doel. Al varende zal ik aan u denken. Menig TREF-lezer is al terug van vakantie. Ik hoop dat u allemaal terug kunt kijken op een goede vakantie. Voor diegenen die in september gaan: maak er iets moois van en kom gezond weer thuis!! Want wie u ook bent, waar u ook gaat of staat; voor u schrijf ik vanaf oktober over ouderen!

Een hartelijke groet,
Jenny Kamps

(On) gehoord

‘Maar als ik zou merken dat mijn enige echte koningin, mijn vrouw, gaat zwermen omdat ik weinig thuis ben, stop ik er onmiddellijk mee’, aldus imker Rene Genet uit Amsterdam, die nagenoeg al zijn vrije tijd doorbrengt met zijn bijenvolkje. Bron: Parool.

‘Op straat, op het strand, in het winkelcentrum: het gebeurt overal!’, aldus Sarai Madrid, die in de krant Panorama vertelt over dieven gewapend met scharen die het gemunt hebben op de weelderige paardenstaarten van Venezolaanse dames. (Een lok echt haar levert in een kapsalon soms wel 300 dollar op!)

‘Couldn’t we pick up the pace a bit? You’re in New York City now’, aldus een man op East 72nd Street tegen zijn treuzelende hondje. Bron: New York Times

‘Hier wordt iedereen hetzelfde behandeld’, aldus de Amsterdamse baas van biefstukkenrestaurant Loetje, die eens Willem-Alexander liet wachten op een tafeltje, die daar geen trek in had en vertrok. Bron: Telegraaf

‘Ik ben met niemand in de weer’, aldus meteoroloog Piet Paulusma, die in de Telegraaf vertelt graag vrijgezel te blijven omdat hij er niet tegen kan geclaimd te worden.

‘GAAN WE BIJDEHAND DOEN?’, schreeuwde het viswif. Ze had het helemaal gehad met haar collega van de haringkar op de Albert Cuyp.

‘Als je niet van jezelf houdt, kun je stilte wel vergeten’, aldus schilder Thom Breukel in het Parool, die stilte hoog in het vaandel heeft staan.

‘Duisternis regeert aan de voet van de vuurtoren’ - Japans spreekwoord

Een man met twinkelogen sprak me aan op het zebrapad. ‘Ik ben verliefd op mijn buurvrouw Eva! Ze weet het niet, maar vanavond ga ik het zeggen!’ Ik wenste hem daarbij veel succes.

‘Het wekt emoties op, wat heb je daaraan?’, aldus Maxim Hartman, die in het Parool uit de doeken doet totaal niet van muziek te houden.

‘Mag ik er even langs meneer’, zei het meisje van een jaar of acht, dat met een enorme step tegen de hakken van de oudere man botste, die rustig in de rij achter de kassa in de drukke supermarkt op zijn beurt wachtte. ‘Moet dat nou, met de step in de winkel’, zei hij lankmoedig. ‘Pas maar op met kritiek op kinderen, meneer’, zei de vrouw achter hem. ‘Voor u het weet wordt u in elkaar geslagen door de ouders.’

‘Doe ik lacherig over, maar van binnen jank ik’, aldus moeder-van-drie Webkim op Twitter vanuit de Franse zandbak, waar alle moeders slank, modieus én in volledige controle over hun aimabele kroost zijn. (Behalve zij.)

‘Ik vind het iets voor het volk’, aldus topadvocaat Gerard Spong die in Het Parool vertelt dat ie vakantie háát. ‘En als het dan toch moet: hoe druileriger, hoe prettiger.’

Lekker & goedkoop eten met Mathilde

De zomer loopt zo zoetjes aan ten einde. Heb je weinig trek gehad door de warmte en ben je daardoor een beetje slanker dan voorheen? Of heb je 'makkelijk' gegeten, wat vaker naar de snackbar of regelmatig een barbecue met een wijntje of biertje erbij? In ieder geval begint nu weer het gewone leven. Tijd om de balans op te maken: hoe staan we ervoor wat betreft weegschaal en portemonnee. TREF helpt je op weg. Onderstaande recepten zijn niet duur en makkelijk te maken. Bovendien geven ze je maaltijd net dat beetje extra, om jezelf eens te verwennen. Eet smakelijk!

Ingrediënten: 300 gram pasta (farfalle of penne) € 0,69 , tuinboontjes (diepvriespak of glas) € 1,29, 1 venkelknol € 0,99, verse basilicum, bieslook en peterselie € 1,50 (€ 0,50 per bosje), 1 bol mozzarella € 0,60, ½ bakje pistachenootjes € 1,50, 1 teentje knoflook, (olijf)olie, peper en zout

Bereiding:

Kook de pasta beetgaar in water (voeg zout of bouillontablet toe naar smaak). Giet af, spoel met koud stromend water en laat uitlekken. Kook de diepvries tuinboontjes gaar of giet de tuinboontjes uit glas goed af. Snij de onderkant van de venkelknol eraf en snij de rest in hele dunne plakjes. Hou het groen van de venkel apart. Meng de pasta met de tuinboontjes en de venkel. Snij alle kruiden fijn (ook van de venkel) en voeg ze toe. Knijp de knoflook fijn, meng met de (olijf)olie. Voeg royaal zout en peper toe en schep door de pastasalade. Bestrooi met stukjes mozzarella en grof gehakte pistachenootjes.

Tip: je kunt de venkel ook kort bakken en daar de andere ingrediënten aan toevoegen. Of neem zachte geitenkaas in plaats van mozzarella.

Pasta met tuinbonen (4 personen)

Totale kosten: € 6,57

Geroosterde paprika's met couscous (4 personen)

Totale kosten: € 7,50

Ingrediënten: 4 paprika's € 1,50, 4 vleestomaten € 1,00, 2 komkommers € 0,70, 2 rode uien € 0,30, 200 gram zachte geitenkaas € 3,00, 300 gram couscous € 1,00, (olijf)olie

Bereiding: Verwarm de oven voor op 175 graden. Snij de paprika's in vier stukken, verwijder de zaadlijsten en kroontjes. Snij de tomaten in vieren. Leg de paprika's en tomaten in een ovenschaal en besprenkel royaal met (olijf)olie, peper en zout. Zet de schaal 45 minuten in de oven, tot de paprika's bruine plekjes krijgen en gaar zijn. Doe de couscous in een kom, giet kokend water erop tot 2 cm boven de couscous. Dek af en laat de couscous wellen. Snij de rode uien in reepjes en fruit ze in (olijf)olie. Voeg de geitenkaas toe en laat zachtjes smelten. Snij de gewassen komkommer in plakjes.

Tip: ga voor verse groenten eens naar de Turkse supermarkt, dat kost minder en smaakt beter.

MAGAZINE

REEF

OP

De man liep doelloos rond
Zijn hoed diep over de oren
Niets kon hem meer bekoren
En grimmig stond zijn mond

Zijn hond, die liep niet mee
Hij had nooit een hond bezeten
Want zónder, meende hij te weten
Was hij het meest tevree

Zijn vrouw was er ook niet bij
Noch zat zij thuis te wachten
Nee, al die lange nachten
Bleef hij ongetrouwd en vrij

Zijn kinderen: het huis al uit
Waar in zij nooit waren geweest
Verantwoordelijkheid gevreesd
En eenzaamheid de buit

Hij had altijd hard gewerkt
Maar van 't bestaan niets gesnapt
Zich nimmer op vreugde betrapte
Van geluk nooit iets gemerkt

Door zijn drang tot vrij zijn
En zich niet te willen binden
Kon hij zichzelf niet vinden
En leefde hij aan de zijlijn

De man vervloekte zichzelf,
de wereld en het leven.
Hij dacht, het duurt nog maar even
Voordat ik het onderspit delf

Hij wilde dit voorkomen
Dus liep hij eenzaam rond
Zo zonder vrouw en hond
Over een eind te dromen

Het besef maakte hem zo moe:
Juist door alles te willen kunnen
Zijn eigen bestaan te runnen
Kwam hij nooit aan keuzes toe

De man liep doelloos rond
Zijn hoed diep over de oren
Zo tegen het ochtendgloren
Zijn ziel, onherstelbaar gewond

En met al zijn verzamelde kracht
Besloot hij eindelijk iets te besluiten
Dit gouden moment uit te buiten
En hij sprong bevrijd in de gracht

Puntenslijper

